

[Landbrugsministeren.]

bruget er der i disse Aar, selv i de bedst drevne Landbrug, kun opnaaet en meget beskeden Forrentning. Hvad der her er afgørende, er, at hele Materiellet, hele Driftsapparatet, blev forringet saa stærkt under Krigen paa Grund af de vanskelige Tilførsler og den stærke Rovdrift, som maatte finde Sted, saa at mange Landmænd, ja, de allerfleste, i Virkeligheden har maattet købe deres Ejendomme en Gang til gennem Forøgelse og Forbedring af Driftsmateriellet under den lave Kronekurs og de høje Priser.

Det er netop Hemmeligheden ved dansk Landbrug, det kender vi alle sammen godt: det er ikke selve Købesummen for den raa Ejendom, om jeg saa maa sige, der er det afgørende, men det at sætte en Ejendom i Kultur, at bringe den i fuld Drift og faa alt sat op, baade Bygninger, Inventar og Besætning, er at tilføre den en Værdi, som fuldt ud kan maale sig med selve Købesummen. Det er netop det, der er sket, og derfor kan man slet ikke sige, at der er saa mægtig en Forskel paa dem, der har haft Ejendomme fra før Krigen, og dem, der har faaet dem under og efter Krigen.

Jeg skal imidlertid ikke optage denne Diskussion med det ærede Medlem; det faar vi maaske nok Lejlighed til senere, for det synes at skulle være et fast Nummer, denne Gæld, som har lagt sig paa Ejendommene efter Krigen. Men selv om det ærede Medlem nu havde Ret og jeg havde Uret, selv om det altsaa var Gælden, det var galt med, og det var den, det gjaldt om at komme til Livs, hvad vilde det ærede Medlem saa gøre? Ja, vi ser jo nok de Forslag, der er stillet, men selv om man nu vilde gaa ind for det ærede Medlems Betragtning, at det er Gælden, det er galt med, og den, vi skal have ned, tror det ærede Medlem saa virkelig, at det gaar an, saavel for den enkelte Mand som for et helt Samfund, at sige: Gælden plager os, vel, saa skriver vi den ned!

Ja, det er noget, man kan gøre; man kan gøre det een Gang, men saa er det ogsaa tvivlsomt, om man kan gøre det mere, for saa bliver der maaske ikke Tale om Gæld mere, det vil sige, der bliver ikke Tale om Kreditgivning til den vedkommende Enkeltmand eller Nation, navnlig hvis det er en Nation, som gennem sin Lovgivningsmagt foretager en saadan Foranstaltning.

Jeg vil her minde om, at vi har haft kriselignende Tider før; vi havde det for 100 Aar siden, og da var Krisen meget

værre end den, vi nu er i, og vi havde for 40 Aar siden af helt andre Aarsager en Krise, der ogsaa var langt alvorligere, end vi har den nu; men der var ingen, der tænkte sig Muligheden af, at man kunde foretage sig saadanne Transaktioner som dem, det ærede Medlem her bringer i Forslag, nemlig at bortskaffe Gælden, at gøre Indgreb i private Forpligtelser gennem Lovgivningsforanstaltninger.

Det ærede Medlem bruger det Udtryk, at vi maa have en Udligning af Forholdet mellem Kreditorer og Debitorer, og det, han mener med Udligning, er noget i Retning af, at vi skal nedskrive Gælden til Guld værdi efter Kronens faktiske Værdi, ikke dens Papirværdi, men dens Guld værdi paa det Tidspunkt, Gældsforholdet blev stiftet. Men her kan det da, hvis der skal være nogen Retfærdighed i det, ikke være afgørende, om det drejer sig om en 1ste Prioritet eller en 2den Prioritet. Hvis man gaar ind for hele denne Betragtning, at vi skal udligne Forholdet og nedskrive den Gæld, der blev stiftet under den lave Krone, til Guld værdi, kan det vel ikke være Meningen, at de, der kun har villet anbringe Penge i 1ste Prioritet, ingen Nedskrivning skal have, men de, der har sat deres Penge i en 2den eller en endnu senere Prioritet, der maaske kunde være nok saa tiltrængt og nok saa vanskelig at opnaa for den paagældende Landmand, de alene skal have Nedskrivningen.

Hvorledes vilde det ikke kunne til at virke, f. Eks. for Banker og Sparekasser, der jo har den store Mængde af Udlaan i Landbrugsejendomme? Hvorledes har det ærede Medlem tænkt sig at foretage den Nedskrivning, den Udligning, som er hans og det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksens principielle Standpunkt? Skulde Banker og Sparekasser nedskrive deres Tilgodehavender nu, maatte Konsekvensen være, at de ogsaa maatte nedskrive deres Gæld overfor Indskyderne. Jeg tror ikke, de ærede Medlemmer har tænkt over, hvad Konsekvensen vilde være.

Og med Hensyn til Kreditforeningsobligationer kan man vel sige teoretisk, at de Folk, der har købt Kreditforeningsobligationer, altsaa anbragt Penge deri, da Kronen var i 60, meget vel kan være tjent med at faa det nominelle Beløb omregnet i Guld værdi. Men selv i det radikale Forslag har man ikke taget denne Konsekvens, men hævder, at Kreditforeningsobligationer skal holdes udenfor denne Ordning.

Al denne Tale om Udligning er — den gode Hensigt uførtalt, den skal jeg ikke be-